

อิทธิพลของการกำกับดูแลกิจการที่ดีและความรับผิดชอบต่อสังคม
ที่มีต่อผลการดำเนินงานธุรกิจหมวดอุตสาหกรรมกลุ่มพลังงานและ
สาธารณูปโภคของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย*
THE INFLUENCE OF GOOD CORPORATE GOVERNANCE AND SOCIAL
RESPONSIBILITY AFFECTING FIRM'S PERFORMANCE OF ENERGY
AND UTILITIES GROUP OF THE LISTED COMPANIES ON THE STOCK
EXCHANGE OF THAILAND

นัทวตรา ปันชนาธรณ์

Natwatra Phunchanathorn

พรทิwa แสงเขียว

PornTiwa Saengkhiw

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

Sripatum University, Thailand

E-mail: nokcan@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอิทธิพลระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีและความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีต่อผลการดำเนินงานของหมวดธุรกิจหมวดอุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภคบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย วิเคราะห์ผลการดำเนินงาน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ 2) ด้านอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และ 3) ด้านอัตราส่วนราคาตลาดต่อราคาบัญชี ระเบียบงานวิจัยเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิ จากฐานข้อมูลใน SET - SMART ตั้งแต่ปี 2560 - 2562 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้มีวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 46 บริษัท ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 138 ตัวอย่าง รวมถึงสมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย สมาคมส่งเสริมผู้ลงทุนไทย สถาบันไทยพัฒนา และรายงานประจำปี วิธีทดสอบโดยใช้ สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน ในการทดสอบหาความสัมพันธ์ ได้แก่ การหาค่าสูงสุด การหาค่าต่ำสุด การหาค่าเฉลี่ย การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อนำไปวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการวิจัยพบว่า 1) การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์ในทางบวกต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นอย่างมีนัยสำคัญทาง

* Received 13 May 2021; Revised 31 May 2021; Accepted 16 June 2021

สถิติ โดยเฉพาะด้านผลอันดับโครงการประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดีและขนาดของคณะกรรมการบริษัท ส่วนการควรวรมตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม โดย coefficient of determination (R^2) คือ 0.16 กับ 0.08 2) ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสัมพันธ์ในทางบวกต่ออัตราส่วนราคาตลาดต่อราคาบัญชี ด้านรายชื่อหุ้นยั่งยืน การจัดอันดับด้านสิ่งแวดล้อม สังคม ธรรมชาติ แต่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับรางวัลแห่งความยั่งยืน และเข้าโครงการแนวร่วมในการต่อต้านทุจริต โดย R^2 คือ 0.20

คำสำคัญ: การกำกับดูแลกิจการ, ความรับผิดชอบต่อสังคม, ผลการดำเนินงาน

Abstract

This study presents empirical evidence on the influence of good corporate governance and social responsibility affecting the firm's performance of the energy and utilities group of the listed companies on the stock exchange of Thailand with the return on assets ratio, the return on equity ratio and the market to book ratio. The research methodology is Quantitative Research. Secondary data was collected from the SET-SMART stock exchange of Thailand from 2017 to 2019 by analysing 46 companies. Therefore, it consists of 138 samples and includes data from the Thai Institute of Directors, Thai Investors Association, Thaipat Institute and annual reports (56-1). Data analysis uses Descriptive statistics and Inferential Statistics consist of maximum minimum mean standard deviation and multiple regression analysis. The results of this study found that 1) good corporate governance. There is a positive correlation between the return on assets and the return on equity with statistical significance with variables of corporate governance assessment scores and Board of directors, but CEO Duality has a negative. The coefficients of determination are 0.16 and 0.08. 2) Corporate social responsibility is positively related to the market to book ratio with the variables of Thailand's sustainability investment lists and the 100 ESG ratings, but a negative relationship with the set of sustainability awards and the collective action coalition against corruption. The coefficient of determination is 0.20.

Keywords: Corporate Governance, Corporate Social Responsibility, Firm Performance

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ ก.ล.ต. ปี 2563-2565 โดยคำนึงถึงพลวัตที่เปลี่ยนแปลงไป และให้การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน อาทิ คณะกรรมการ ก.ล.ต. คณะกรรมการกำกับตลาดทุน ผู้บริหาร พนักงาน ตลอดจนผู้มีส่วนได้เสียในตลาดทุน เพื่อให้ตลาดทุนไทยสามารถทำหน้าที่ตบโจทย์สำคัญของประเทศ สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561-2580) และบรรลุเป้าหมายเพื่อให้ผู้ลงทุนเชื่อมั่นในการลงทุนในตลาดทุน โดยที่ ก.ล.ต. สามารถป้องกัน ยับยั้ง ดำเนินการกับการกระทำผิดรูปแบบใหม่ ๆ ได้ และสามารถประเมินความเสี่ยงเชิงระบบได้อย่างเท่าทัน เพื่อป้องกันความเสียหายต่อผู้ลงทุน ตัวกลาง และโครงสร้างพื้นฐานในตลาดทุนไม่ให้ลุกลามไปในวงกว้างแผนองค์กรเข้มแข็ง (สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์, 2563)

เพื่อขับเคลื่อนให้แผนยุทธศาสตร์บรรลุเป้าหมายสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ก.ล.ต. จึงจัดทำ “แผนองค์กรเข้มแข็ง” โดยกำหนดหลักการสำคัญในการพัฒนาองค์กร ซึ่งหนึ่งในแผนยุทธศาสตร์ขององค์กร คือ ด้านการกำกับดูแลกิจการ และวัฒนธรรมองค์กร โดยเน้นการเปิดใจและบูรณาการความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้ง สนับสนุนพนักงานให้มีโอกาสแสดงผลงาน และมอบหมายให้รับผิดชอบงานสำคัญ นอกจากนี้ยังผลักดันให้มีประเด็นเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล (Environmental, Social, and Governance (ESG)) เพื่ออธิบายในกระบวนการทำงานที่เกี่ยวข้องกับบริษัทและการดำเนินงานของบริษัท และส่งเสริมการรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมขององค์กร (Corporate Social Responsibility : CSR) โดยรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร อันนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง (สถาบันไทยพัฒนา, 2563)

ในปี พ.ศ. 2560 ก.ล.ต.ได้ออกหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี สำหรับบริษัทจดทะเบียน ปี 2560 (Corporate Governance Code หรือ CG Code) เพื่อเป็นหลักให้คณะกรรมการบริษัทนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำกับดูแลกิจการ โดยหลักการของ CG Code ได้เน้นบทบาทและการทำหน้าที่ของคณะกรรมการซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการช่วยสร้างความเชื่อมั่นให้นักลงทุน สถาบันการเงิน พันธมิตรทางธุรกิจ ผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย และขับเคลื่อนให้บริษัทมีผลการดำเนินงานที่ดีในระยะยาวอย่างยั่งยืน นอกจากนี้แนวคิดเรื่องการดำเนินธุรกิจอย่างมีความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) มาใช้ เป็นอีกหนึ่งทางเลือกเพื่อให้องค์กรมีความน่าเชื่อถือและผลการดำเนินงานของบริษัทให้ดียิ่งขึ้นไปอีกด้วย (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2560)

ดังที่กล่าวมาข้างต้น การกำกับดูแลกิจการที่ดีและความรับผิดชอบต่อสังคมจึงเป็นประเด็นที่นักลงทุนต่างให้ความสนใจมากขึ้นอย่างมาก เพราะเป็นประเด็นที่ผลักดันให้กิจการมีการจัดการภายในและภายนอกองค์กรแบบมืออาชีพ มีความโปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อสังคม

และสิ่งแวดล้อม มีมาตรฐานระดับโลก ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจทำการศึกษาอิทธิพลของการกำกับดูแลกิจการที่ดีและความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีต่อผลการดำเนินงานของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มธุรกิจหมวดอุตสาหกรรมกลุ่มพลังงานและสาธารณูปโภคมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ ผลลัพธ์ที่ได้จะนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการตัดสินใจของนักลงทุนที่มีความสนใจลงทุนในกลุ่มอุตสาหกรรมกลุ่มพลังงานและสาธารณูปโภค อันเป็นสิ่งที่นักลงทุน ผู้ถือหุ้น และผู้มีส่วนได้เสีย ให้การยอมรับและให้ความเชื่อมั่นในการลงทุนกิจการนั้นๆ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอิทธิพลระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีและความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีต่อผลการดำเนินงานด้านอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ของหมวดธุรกิจหมวดอุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภคบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีและความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีต่อผลการดำเนินงานด้านอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของหมวดธุรกิจหมวดอุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภคบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. เพื่อศึกษาอิทธิพลระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีและความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีต่อผลการดำเนินงานด้านอัตราส่วนราคาตลาดต่อราคาบัญชีของหมวดธุรกิจหมวดอุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภคบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

วิธีดำเนินงานวิจัย

การศึกษาเรื่อง อิทธิพลของการกำกับดูแลกิจการที่ดีและความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีต่อผลการดำเนินงานธุรกิจหมวดอุตสาหกรรมกลุ่มพลังงานและสาธารณูปโภคของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นบริษัทในธุรกิจหมวดอุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภคในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีการจดทะเบียน ใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) จึงเป็นกลุ่มตัวอย่างเฉพาะธุรกิจหมวดพลังงานและสาธารณูปโภค ระหว่างปี พ.ศ.2560 - พ.ศ.2562 จำนวน 46 บริษัท ระยะเวลา 3 ปี และมีข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 138 ตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

การศึกษานี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้สถิติที่ใช้ประกอบด้วย

สถิติเชิงพรรณนา (Description Statistics) ได้แก่ ค่าสูงสุด ค่าต่ำสุด ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้ในตรวจสอบภาวะร่วมเส้นตรงพหุ (Multicollinearity) โดยตรวจสอบความสัมพันธ์กันเองไม่ให้สูงเกินไประหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามโดยใช้ค่าสถิติ Tolerance และค่า Variance Inflation Factor (VIF) ให้เป็นไปตามเกณฑ์ของ (Joseph, F. H. et al., 2009) ที่กำหนดให้ค่า Tolerance มีค่ามากกว่า .01 และ ค่า VIF ที่ไม่เกิน 10 อีกการตรวจสอบคือ ตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างค่า ความคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) ต้องไม่มีปัญหา โดยพิจารณาจากค่าสถิติ Durbin-Watson (D.W.) ทั้งนี้ถ้าค่า Durbin-Watson มีค่าน้อยกว่า 1.5 และ มากกว่า 2.5 แสดงว่าเกิด Autocorrelation (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2553) เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสมในการวิเคราะห์ การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Regressions Analysis)

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย

การทดสอบสมมติฐานที่กำหนดตามกรอบแนวความคิด ผู้วิจัยทดสอบความสัมพันธ์ ระหว่าง 1) การกำกับดูแลกิจการที่ดี 2) ความรับผิดชอบต่อสังคม ว่าส่งผลอย่างไรต่อผลการดำเนินงาน ได้แก่ 1) อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ 2) อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น 3) อัตราส่วนราคาตลาดต่อราคาบัญชี โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regressions Analysis) และกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ถ้าผลการทดสอบได้ ค่าระดับนัยสำคัญที่คำนวณได้ (Sig) น้อยกว่า ค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด แสดงว่ายอมรับ สมมติฐาน ซึ่งผลการทดสอบทั้งหมด 6 สมมติฐานมีดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ธุรกิจหมวดอุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภคของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานที่ 2 ความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ธุรกิจหมวดอุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภคของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานที่ 3 การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ธุรกิจหมวดอุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภคของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานที่ 4 ความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น ธุรกิจหมวดอุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภคของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานที่ 5 การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนราคาตลาดต่อราคาบัญชี ธุรกิจหมวดอุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภคของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สมมติฐานที่ 6 ความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนราคาตลาดต่อราคาบัญชี ธุรกิจหมวดอุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภคของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลการวิจัย

การศึกษานี้เพื่อให้ได้ตามวัตถุประสงค์ของความสัมพันธ์ของการกำกับดูแลกิจการที่ดีและความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลการดำเนินงานธุรกิจหมวดอุตสาหกรรมกลุ่มพลังงานและสาธารณูปโภคของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 46 บริษัท ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 1 การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์

สมมติฐานที่ 1								
ตัวแปรอิสระ (CG)		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Multicollinearity	
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
1	CGR	1.70	0.75	0.28	2.26	0.03*	0.42	2.41
	BOD	0.81	0.39	0.24	2.10	0.04*	0.47	2.11
	IND	-14.69	9.96	-0.13	-1.48	0.14	0.78	1.28
	DUP	-7.13	2.53	-0.25	-2.82	0.01**	0.80	1.25
	AGM	-0.15	1.07	-0.02	-0.14	0.89	0.44	2.26

ตัวแปรตาม : ROA * ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ** ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 R Square = 0.16

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 1 สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีโดยมีตัวแปร 5 ตัวแปร กับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์ต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวก ได้แก่ ผลอันดับโครงการประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดี (CGR) ขนาดของคณะกรรมการบริษัท (BOD) และตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามคือ การควรรวมตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการ (DUP)

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์สมมติฐานความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์

สมมติฐานที่ 4								
ตัวแปรอิสระ (CSR)		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Multicollinearity	
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
4	STA	-1.14	0.75	-0.15	-1.52	0.13	0.66	1.52
	THSI	1.43	0.95	0.16	1.50	0.14	0.54	1.86
	ESG	1.85	1.80	0.15	1.03	0.31	0.28	3.52
	CAC	-0.57	0.88	-0.11	-0.65	0.52	0.24	4.18

ตัวแปรตาม : ROA * ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ** ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 R Square = 0.04

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 2 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมโดยมีตัวแปร 4 ตัวแปร กับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ไม่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA) ไม่มีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์ต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA)

ตารางที่ 3 แสดงการวิเคราะห์สมมติฐานการกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

สมมติฐานที่ 2								
ตัวแปรอิสระ (CG)		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Multicollinearity	
		B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
2	CGR	5.20	2.05	0.32	2.53	0.01**	0.42	2.41
	BOD	2.03	1.06	0.22	1.91	0.06	0.47	2.11
	IND	-38.84	27.20	-0.13	-1.43	0.16	0.78	1.28
	DUP	-19.75	6.91	-0.26	-2.86	0.00**	0.80	1.25
	AGM	0.04	2.93	0.00	0.01	0.99	0.44	2.26

ตัวแปรตาม : ROE * ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ** ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 R Square = 0.08

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 3 สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีโดยมีตัวแปร 5 ตัวแปร กับอัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์ต่ออัตราผลตอบแทนจากส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวก ได้แก่ ผลอันดับโครงการประเมินการกำกับดูแล

กิจการที่ดี (CGR) ส่วนตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางข้าม คือ การควมรวมตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการ (DUP)

ตารางที่ 4 แสดงการวิเคราะห์สมมติฐานความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

		สมมติฐานที่ 5						
ตัวแปรอิสระ (CSR)		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	Multicollinearity			
		B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
5	STA	-3.02	2.05	-0.15	-1.47	0.14	0.66	1.52
	THSI	2.24	2.60	0.09	0.86	0.39	0.54	1.86
	ESG	0.97	4.92	0.03	0.20	0.84	0.28	3.52
	CAC	-0.52	2.41	-0.04	-0.22	0.83	0.24	4.18

ตัวแปรตาม : ROE * ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ** ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 R Square = 0.04

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 4 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคมโดยมีตัวแปร 4 ตัวแปร กับอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ไม่สามารถอธิบายความผันแปรของอัตราราคาต่อกำไรต่อหุ้นได้ (ROE) และไม่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROE) ได้ ไม่มีตัวแปรอิสระและตัวแปรควบคุมที่มีความสัมพันธ์ต่ออัตราราคาต่อกำไรต่อหุ้น (ROE)

ตารางที่ 5 แสดงการวิเคราะห์สมมติฐานการกำกับดูแลกิจการที่ดีมีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนราคาตลาดต่อราคาบัญชี

		สมมติฐานที่ 3						
ตัวแปรอิสระ (CG)		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	Multicollinearity			
		B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF
3	CGR	-0.24	0.16	-0.18	-1.51	0.13	0.42	2.41
	BOD	0.01	0.08	0.01	0.07	0.95	0.47	2.11
	IND	1.81	2.07	0.08	0.87	0.38	0.78	1.28
	DUP	0.33	0.53	0.05	0.62	0.54	0.80	1.25
	AGM	0.39	0.22	0.21	1.77	0.08	0.44	2.26

ตัวแปรตาม : MB * ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ** ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 R Square = 0.16

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีโดยมีตัวแปร 5 ตัวแปร กับอัตราส่วนราคาตลาดต่อราคาบัญชี (MB) ไม่สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของอัตราส่วนราคาตลาดต่อราคาบัญชี (MB) ไม่มีตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์ต่ออัตราส่วนราคาตลาดต่อราคาบัญชี (MB)

ตารางที่ 6 แสดงการวิเคราะห์สมมติฐานความรับผิดชอบต่อสังคมมีความสัมพันธ์กับอัตราส่วนราคาตลาดต่อราคาบัญชี

สมมติฐานที่ 6								
ตัวแปรอิสระ (CSR)	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients				Multicollinearity	
	B	Std. Error	Beta	t	Sig.	Tolerance	VIF	
6	STA	-0.50	0.16	-0.31	-3.24	0.00**	0.66	1.52
	THSI	0.66	0.20	0.36	3.36	0.00**	0.54	1.86
	ESG	1.33	0.37	0.52	3.56	0.00**	0.28	3.52
	CAC	-0.48	0.18	-0.42	-2.61	0.01**	0.24	4.18

ตัวแปรตาม : MB * ระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ** ระดับนัยสำคัญที่ 0.01 R Square 0.20

ผลการวิเคราะห์ตารางที่ 6 สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมีตัวแปร 4 ตัวแปร กับอัตราส่วนราคาตลาดต่อราคาบัญชี (MB) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์ต่ออัตราส่วนราคาตลาดต่อราคาบัญชี (MB) ที่มีความสัมพันธ์เชิงบวก ได้แก่ รายชื่อหุ้นยั่งยืน (THSI) การจัดอันดับด้านสิ่งแวดล้อม สังคม ธรรมาภิบาล (ESG) ส่วนตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้าม คือ รางวัลแห่งความยั่งยืน (STA) และเข้าโครงการแนวร่วมในการต่อต้านทุจริต (CAC)

ตารางที่ 7 ผลสรุปการทดสอบ

ตัวแปร	ผลการดำเนินงานของบริษัท		
	ROA	ROE	MB
1. ผลอันดับโครงการประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดี (CGR)	+	+	ไม่มีนัยสำคัญ
2. ขนาดของคณะกรรมการบริษัท (BOD)	+	ไม่มีนัยสำคัญ	ไม่มีนัยสำคัญ
3. สัดส่วนของคณะกรรมการอิสระ (IND)	ไม่มีนัยสำคัญ	ไม่มีนัยสำคัญ	ไม่มีนัยสำคัญ
4. การควมรวมตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการ (DUP)	-	-	ไม่มีนัยสำคัญ
5. คุณภาพการจัดประชุมผู้ถือหุ้น (AGM)	ไม่มีนัยสำคัญ	ไม่มีนัยสำคัญ	ไม่มีนัยสำคัญ
6. รายงานแห่งความยั่งยืน (STA)	ไม่มีนัยสำคัญ	ไม่มีนัยสำคัญ	-
7. รายชื่อหุ้นยั่งยืน (THSI)	ไม่มีนัยสำคัญ	ไม่มีนัยสำคัญ	+

ตัวแปร	ผลการดำเนินงานของบริษัท		
	ROA	ROE	MB
8. การจัดอันดับด้านสิ่งแวดล้อมสังคม ธรรมชาติ (ESG)	ไม่มีนัยสำคัญ	ไม่มีนัยสำคัญ	+
9. เข้าโครงการแนวร่วมในการต่อต้านทุจริต (CAC)	ไม่มีนัยสำคัญ	ไม่มีนัยสำคัญ	-

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
การกำกับดูแลกิจการที่ดี	5.95	3.34	8.12	1.05
ความรับผิดชอบต่อสังคม	1.28	0.75	4.00	0.85
อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์	5.74	-50.99	21.26	8.64
อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น	7.13	-200.63	30.34	23.28
อัตราส่วนราคาตลาดต่อราคาบัญชี	1.97	0.32	14.22	1.83

จากตารางที่ 8 พบว่าการกำกับดูแลกิจการที่ดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.95 ค่าต่ำสุดอยู่ที่ 3.34 ค่าสูงสุดอยู่ที่ 8.12 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.05 ความรับผิดชอบต่อสังคม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.28 ค่าต่ำสุดอยู่ที่ 0.75 ค่าสูงสุดอยู่ที่ 4.00 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.85 อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.74 ค่าต่ำสุดอยู่ที่ -50.99 ค่าสูงสุดอยู่ที่ 21.26 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 8.64 อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.13 ค่าต่ำสุดอยู่ที่ -200.63 ค่าสูงสุดอยู่ที่ 30.34 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 23.28 อัตราส่วนราคาตลาดต่อราคาบัญชี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.97 ค่าต่ำสุดอยู่ที่ 0.32 ค่าสูงสุดอยู่ที่ 14.22 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 1.83

อภิปรายผล

ผู้ศึกษาอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์เรื่อง อิทธิพลของการกำกับดูแลกิจการที่ดีและความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีต่อผลการดำเนินงานธุรกิจหมวดอุตสาหกรรมกลุ่มพลังงาน และสาธารณูปโภคของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า

1. อิทธิพลระหว่างการกำกับดูแลกิจการที่ดีและความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีต่อผลการดำเนินงานด้านอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ ในด้านการกำกับดูแลกิจการที่ดีเกี่ยวกับผลอันดับโครงการประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดี (CGR) และขนาดของคณะกรรมการบริษัท (BOD) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) ส่วนการควบคุมตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการ (DUP) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rechner, P. L. & Dalton, D. R. พบว่าบริษัทที่มี

การควบคุมตำแหน่งประธานบริหารและประธานคณะกรรมการ จะทำให้ผลการดำเนินงานของบริษัทไม่ดีเท่าที่ควร (Rechner, P. L. & Dalton, D. R., 1991)

2. อิทธิพลระหว่างการทำกักตุนและกิจการที่ดีและความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีต่อผลการดำเนินงานด้านอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นของเจ้าของของหมวดธุรกิจหมวดอุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภคบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในด้านผลอันดับโครงการประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดี (CGR) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) การควบคุมตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการ (DUP) เนื่องจากผลอันดับโครงการประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดี (CGR) เป็นการวัดการบริหารงานอย่างเป็นรูปธรรมของผู้บริหารขององค์กรโดยใช้หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีกำหนดเป็นนโยบายในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อการดำเนินงานของบริษัท สอดคล้องกับงานวิจัยของ รมิดา คงเขตวณิช ที่พบอีกว่า คะแนนการประเมินการกำกับดูแลกิจการมีความสัมพันธ์กับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) ซึ่งสะท้อนคุณค่าประสิทธิภาพหรือความสามารถของผู้ถือหุ้นในการบริหารจัดการกิจการนั้นๆ ในด้านขนาดของคณะกรรมการบริษัท(BOD) เป็นการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการของบริษัทให้เป็นไปตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี และเพื่อให้เกิดการควบคุมกิจการให้เป็นไปอย่างโปร่งใส ตรวจสอบได้ (รมิดา คงเขตวณิช, 2019) ซึ่งเป็นไปตามงานวิจัยของ Kyereboah-Coleman, A. & Biekpe, N.พบว่าขนาดของคณะกรรมการบริษัทที่ใหญ่ส่งผลต่อการดำเนินงานของบริษัทด้านอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) ให้สูงขึ้น ส่วนด้านการควบคุมตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการ (DUP) มีความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามกับอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (ROE) (Kyereboah-Coleman, A. & Biekpe, N., 2007) สอดคล้องกับงานวิจัยของ Rechner, P. L. & Dalton, D. R. พบว่าบริษัทที่มีการควบคุมตำแหน่งประธานบริหารและประธานคณะกรรมการ จะทำให้ผลการดำเนินงานของบริษัทไม่ดีเท่าที่ควร โดยสะท้อนที่ผลตอบแทนจากหุ้นของบริษัทที่อยู่ในระดับต่ำ มองว่าผู้ที่ทำหน้าที่ควบคุมตำแหน่งประธานบริหารและประธานคณะกรรมการจะมีแนวโน้มไปทางฝ่ายบริหารที่มากกว่า (Rechner, P. L. & Dalton, D. R., 1991) เช่นเดียวกับงานวิจัยของ วรัญญา มโนสุนทร และศิลปพร ศรีจันเพชร ที่พบว่าบริษัทที่มีการควบคุมตำแหน่งผู้บริหารสูงสุดและประธานคณะกรรมการ จะมีผลการดำเนินงานที่ต่ำกว่า (วรัญญา มโนสุนทร และศิลปพร ศรีจันเพชร, 2016)

3. อิทธิพลระหว่างการทำกักตุนและกิจการที่ดีและความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีต่อผลการดำเนินงานด้านอัตราส่วนราคาตลาดต่อราคาบัญชีของหมวดธุรกิจหมวดอุตสาหกรรมพลังงานและสาธารณูปโภคบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในด้านรายชื้อหุ้นยั่งยืน (THSI) การจัดอันดับด้านสิ่งแวดล้อม สังคม ธรรมาภิบาล (ESG) มีความสัมพันธ์ใน

ทิศทางเดียวกับอัตราส่วนราคาตลาดต่อราคาบัญชี (MB) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Putra, C. G. B. et al. ที่พบว่ารายงานความรับผิดชอบต่อสังคมไม่เพียงแต่ให้ข้อมูลทางการเงินเท่านั้น แต่ยังรวมถึงข้อมูลด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมด้วย การดำเนินการและการเปิดเผยเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม (Putra, C. G. B. et al., 2013) โดยบริษัท คาดว่าจะทำให้อัตราส่วนราคาตลาดต่อราคาบัญชีของบริษัทเพิ่มขึ้น ส่วนด้านรางวัลแห่งความยั่งยืน (STA) และเข้าโครงการแนวร่วมในการต่อต้านทุจริต (CAC) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับอัตราส่วนราคาตลาดต่อราคาบัญชี (MB) ข้อสังเกตเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมนั้น มีผลงานวิจัยที่ค่อนข้างหลากหลายทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ อาจขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมและการดำรงชีวิตของแต่ละประเทศ สำหรับนักลงทุนไทยส่วนใหญ่ยังไม่ได้ให้ความสำคัญว่าความรับผิดชอบต่อสังคมนั้นสามารถทำให้ผลดำเนินงานของบริษัทไปในทางที่ดี และอาจมองไปในทิศทางตรงกันข้ามอีกด้วย เพราะการที่บริษัทจะลงทุนแสดงออกว่ามีความรับผิดชอบต่อสังคมต้องลงทุนในระยะยาว ซึ่งลงทุนอย่างไรให้เกิดประสิทธิผลนั้น จะต้องอาศัยการวางแผน การประเมิน รวมถึงการพิจารณาอย่างรอบคอบไม่แตกต่างไปจากการลงทุนทางการเงินโดยทั่วไป เพราะเนื่องจากการทำกิจกรรมเพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมนั้น มีต้นทุนที่ค่อนข้างสูงและผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการลงทุนนั้นต้องใช้เวลาในการที่จะทำให้ผู้ลงทุนเชื่อมั่นได้ว่ามีความจริงใจต่อสังคมอย่างแท้จริง ดังนั้นค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น บริษัทอาจไม่สามารถบริหารต้นทุนให้อยู่ภายในช่วงที่เหมาะสมแล้ว ความรับผิดชอบต่อสังคมเองก็มีแนวโน้มที่จะดึงเอากระแสเงินสดเพื่อการลงทุนหรือบุคลากรของบริษัทมากเกินไปจนทำให้ต้นทุนเกิดความไม่แน่ใจในผลการดำเนินงานจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเพียงใด

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ในอุตสาหกรรมกลุ่มพลังงานและสาธารณูปโภคของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้น การกำกับดูแลกิจการที่ดีมีอิทธิพลต่ออัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ และอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะด้านผลอันดับโครงการประเมินการกำกับดูแลกิจการที่ดี และขนาดของคณะกรรมการบริษัทเป็นอย่างยิ่ง บริษัทต่างๆควรให้ความสำคัญเรื่องนี้เป็นเป็นลำดับต้นๆ ตามการส่งเสริมของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและทิศทางของโลกปัจจุบัน ส่วนการแยกตำแหน่งของประธานกรรมการและกรรมการผู้จัดการนั้น จะทำให้เกิดความโปร่งใส และนักลงทุนเกิดความเชื่อมั่นในการบริหารงานของผู้บริหารมากกว่าการควมรวมตำแหน่งหากในอนาคตมีจำนวนบริษัทจดทะเบียนหมวดอุตสาหกรรมกลุ่มพลังงานและสาธารณูปโภคในตลาดหลักทรัพย์เพิ่มมากขึ้น ควรมีการเพิ่มจำนวนตัวอย่าง เพื่อให้ให้นักลงทุน บริษัท หรือผู้สนใจ เปรียบเทียบข้อมูลภายในกลุ่มธุรกิจ และควรมีการเปรียบเทียบข้อมูลช่วงเวลาสำหรับ 3 ปี 5 ปี เพื่อให้เห็นแนวโน้มของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรของแต่ละปัจจัย

เอกสารอ้างอิง

- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2553). การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows. กรุงเทพมหานคร: บริษัทธรรมสาร จำกัด.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2560). หลักการกำกับดูแลกิจการที่ดี. เรียกใช้เมื่อ 16 ธันวาคม 2563 จาก <https://www.set.or.th>
- รมิตา คงเขตวนิช. (2019). การประเมินหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีกับความสามารถ ในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. Mahachula Academic Journal, 6(ฉบับพิเศษ), 279-290.
- วรัญญา มโนสุนทร และศิลปพร ศรีจันทเพชร. (2016). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของ คณะกรรมการบริษัทและคณะกรรมการตรวจสอบต่อผลการดำเนินงานของบริษัทที่ เสนอขายหุ้นแก่ประชาชนทั่วไปเป็นครั้งแรก. วารสารวิชาชีพบัญชี, 12(35), 21-33.
- สถาบันไทยพัฒน์. (2563). Environmental, Social, and Governance (ESG) & Corporate Social Responsibility (CSR). เรียกใช้เมื่อ 16 ธันวาคม 2563 จาก <https://www.thaicrs.com/>
- สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์. (2563). แผนยุทธศาสตร์ ก.ล.ต. ปี2563-2565. เรียกใช้เมื่อ 16 ธันวาคม 2563 จาก <https://www.sec.or.th/TH/Documents/strategicplan/strategicplan-2563-2565.pdf>
- Joseph, F. H. et al. (2009). Multivariate Data Analysis: A Global Perspective. (7th ed). Upper Saddle River: Prentice Hall.
- Kyereboah-Coleman, A. & Biekpe, N. (2007). Corporate Governance and financing choices of firms: Apanel data analysis. South African Journal of Economics, 74(4), 670-810.
- Putra, C. G. B. et al. (2013). Pengaruh corporate social responsibility pada price to book value dengan corporate governance sebagai variabel moderasi. E-Journal Ekonomi dan Bisnis Universitas Udayana, 2(5), 339-363.
- Rechner, P. L. & Dalton, D. R. (1991). CEO duality and organizational performance: A longitudinal analysis. Strategic management journal, 12(2), 155-160.